

Obrazložitev sprejetega Akta o načrtu preventivnih ukrepov pri oskrbi s plinom

Agencija za energijo (v nadaljevanju agencija) je na podlagi prvega in petega odstavka 169. člena Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 60/19 - uradno prečiščeno besedilo in 65/20) zadolžena za izdajo Akta o načrtu preventivnih ukrepov pri oskrbi s plinom (v nadaljevanju akt).

Akt je namenjen temu, da podjetja plinskega gospodarstva, predvsem dobavitelji plina, v običajnih razmerah vnaprej poskrbijo, da bodo tudi ob morebitnem pomanjkanju plina sposobni kar najdlje zagotavljati zanesljivo oskrbo s plinom zlasti zaščitenim odjemalcem. V ta namen akt določa standard oskrbe, s pomočjo katerega pristojni organ izračuna potrebne dnevne količine plina za oskrbo zaščitenih odjemalcev v treh mejnih primerih. Dobavitelji letno poročajo o izpolnjevanju standarda oskrbe in o pripravljenosti, da zagotovijo zadostne količine plina. Akt določa preventivne ukrepe, kot je razpršitev dobavnih virov, s katerimi dobavitelji zagotovijo zanesljivo oskrbo, omogoča pa tudi druge ukrepe, na primer na strani povpraševanja.

Predloženi akt k poročanju zavezuje tudi distributerje toplote za daljinsko ogrevanje, pri proizvodnji katere se uporablja plin in nimajo možnosti prehoda na drugo gorivo. Po spremenjeni definiciji zaščitenih odjemalcev namreč distributerji toplote spadajo med zaščitene odjemalce plina v obsegu, kolikor dobavljajo toploto gospodinjskim odjemalcem in osnovnim socialnim službam, določenim v Energetskem zakonu.

Akt izpolnjuje obveznosti iz Uredbe (EU) 2017/1938 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom (v nadaljevanju uredba), ki zahteva tudi druge novosti, zlasti sodelovanje na regionalni ravni in skupne ocene tveganj za rizične skupine. Slovenija sodeluje v treh od njih.

V skladu z zahtevami uredbe je agencija v prilogi akta navedla med drugim opise sistemov v regijah – rizičnih skupinah, v katerih sodeluje. Navedla je tudi povzetke ocen tveganj na ravni rizičnih skupin in na ravni države. Rezultati ocen tveganj na ravni rizičnih skupin so bili znani konec leta 2018 oziroma v začetku leta 2019 in pomenijo okvir za izdelavo ocen tveganj v posameznih državah. Oceno tveganj na državni ravni je za agencijo opravilo usposobljeno inženirsko svetovalno podjetje v prvi polovici leta 2019. Sredi leta 2019 se je s spremembami EZ-1 spremenila definicija zaščitenih odjemalcev, kar je vplivalo na rezultate ocene tveganj. Agencija je pridobila tudi oceno tega vpliva. Ocena tveganj na državni ravni je ena od podlag za pripravo akta.

Agencija je opravila javno obravnavo osnutka akta, ki se je začela 23. decembra 2019 in končala 22. januarja 2020. Agencija je prejela veliko število pripomb in predlogov.

Med najzahtevnejšimi deli akta je zahteva, da dobavitelji zaščitenim odjemalcem diverzificirajo dobavne vire in omogočijo prenosne poti tudi v primeru izpada največje infrastrukture. Ta potreba izhaja tudi iz ocene tveganj. Agencija je upoštevala ali delno upoštevala veliko število pripomb in predlogov iz prve javne obravnave in pripravila nov, spremenjen in dopolnjen osnutek akta. Agencija je opravila še drugo javno obravnavo akta, ki je potekala od 11. do 22. maja 2020.

V drugi javni obravnavi je agencija prejela manjše število pripomb in predlogov, ki jih je po večini zavrnila z obrazložitvami.

O obeh javnih obravnavah je agencija obvestila tudi Evropsko komisijo (v nadaljevanju EK), konkretno Skupino za koordinacijo plina, ki se vsebinsko ukvarja s to problematiko in koordinira delo na regionalni ravni in na ravni EU, kadar je to potrebno. EK že dalj časa stopnjuje pritisk na države članice, da čim prej dokončajo pripravo sporazumov in svojih načrtov ter jih oddajo EK v pregled. Agencija je z osnutkom akta v javni obravnavi seznanila tudi pristojne organe sosednjih držav članic, s katerimi ima povezan prenosni sistem zemeljskega plina, vendar od njih ni prejela odziva.

V Mariboru, 10. junija 2020